

Ҳадис 178-дарс. Муомала одоби

The image shows the front cover of a book titled 'Хадис дарслари'. The title is written in large, stylized green letters at the top left. Below it, in smaller green letters, is the subtitle 'ДАРСЛАРИ'. In the center, there is a black rectangular box containing the number '178-ДАРС' in white. To the right of the title, there is a detailed black-and-white line drawing of a traditional Islamic architectural complex, featuring several domes and minarets. At the bottom left, there is a small green square logo with a white geometric pattern.

18:00 / 06.04.2022 5864

لُوسَرٌ ئِي صَوْبَ آبَ حَرَمْ بْلُوقَيَفِ دِي عَسَ آبَأْ يِتْأَنْ ٣َانْكَ بَلْأَقْ يِذْبَعْ لَنْوُرَاهْ يِبَأْ نَعْ
نَإْ بَلْأَقْ مَلْسَوْ هِيلْعَ هَلْلَا هِلْصَ هَلْلَهَ لُوسَرَنْ إِمَلْسَوْ هِيلْعَ هَلْلَا هِلْصَ هَلْلَهَ
نَيَّدَلَا يِفَ نَوْهَقَفَتَيَ نَيِضَرَأَلِ رَأَطْقَأْ نَمْ مُكَنْوُتَأْيِي أَلَاجَرَنْ إِوْعَبَتْ مُكَلَسَانَلَا
وَجَآمُنْبَأْوَيِذْمَرَتَلْهَأَوَرْ آرِيَخْ مَوْبَ اُوْصَوْتَسَافْ مُكَوْتَأْذِافْ

Абу Ҳорун ал-Абдийдан ривоят қилинади:

«Абу Саъйднинг ҳузурига борсак: «Марҳабо, Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг васиятлари. Албатта, Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам: «Одамлар сизга тобеъдирлар. Ва албатта, ҳузурингизга ернинг турли тарафидан динда фақих бўлиш учун келурлар. Ўшалар келган чоғда яхши мумалада бўлинглар», деганлар», деди».

Термизий ва Ибн Можа ривоят ривоят қилғанлар.

Ушбу ҳадисда устозлар, илм масканлари, ўша масканлар жойлашган диёр аҳлининг толиби илмларга муносабатлари ҳақида сўз кетмоқда.

Ҳадиснинг ровийиси Абу Ҳорун ал-Абдий илм ўрганиш учун ўз шериклари билан Абу Саъийд ал-Худрий розияллоҳу анхунинг ҳузурларига тез-тез бориб турар эканлар. Ҳар борганларида у кишидан иззат-икром кўрар эканлар. Абу Саъийд розияллоҳу анҳу уларни кутиб олишда хушмуомалалик билан:

«Марҳабо, Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг васиятлари», дер эканлар.

Яъни, «Хуш келибсиз, Расулуллоҳ уларга нисбатан муомаламизни яхши қилишимизни васият қилган кишилар», деб кутиб олар эканлар ва ортидан ўша васиятни ҳам эслаб, зикр қилар эканлар:

«Албатта, Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам: «Одамлар сизга тобеъдирлар. Ва албатта, ҳузурингизга ернинг турли тарафидан динда фақих бўлиш учун келурлар. Ўшалар келган чоғда яхши муомалада бўлинглар», деганлар».

Мусулмон одамлар Ислом динини яхши тушунган, динда фақих бўлган кишиларга ҳамиша тобеъдирлар. Уларга эргашадилар, динда фақих бўлиш мақсадида дарс олиш учун турли жойлардан илми бор кишилар ҳузурларига келадилар. Шундай пайтда толиби илмларга муомалани яхши қилиш лозимдир.

Ушбу ҳадиси шарифдан олинадиган фойдалар:

1. Расули акрам соллаллоҳу алайҳи васалламнинг васиятларига амал қилиш зарурлиги.
2. Абу Саъийд розияллоҳу анҳунинг мадҳлари.
3. Мусулмонлар оммасининг саҳобаларга ва диний илмни эгаллаган олимларга тобеъликлари.
4. Динда фақих бўлиш учун илмли кишилар ҳузурига бориб, илм олиш зарурлиги.
5. Толиби илмлар динда фақих бўлиш учун илм талаб қилиб келганларида илмли кишилар ва шу ишга алоқадор шахслар уларга яхши муомалада бўлишлари лозимлиги.

Бу ҳадиси шарифнинг ҳаётимиздаги татбиқи ҳақида гапирадиган бўлсак, Аллоҳга шукрларким, доимо мусулмонлар томонидан толиби илмларга, айниқса дийнда фақих бўлмоқни истаган талabalарга яхши муносабатда бўлинган. Қадимдан устозлар уларни очиқ чехра билан кутиб олиб, илм ўргатганлар. Бой-бадавлат мусулмонлар уларни моддий жиҳатдан таъминлаганлар. Мусулмон ҳокимлар барча яхши шароит ва имтиёзларни яратиб беришга ҳаракат қилганлар. Оддий мусулмонлар ҳам қўлларидан келган барча яхшиликларни қилганлар.

Хақиқий мусулмон киши илмга ўч бўлади, илм талаб қилади, илмга хизмат қилади. Биз ҳам ушбу ҳадиси шарифни ҳаётимизга татбиқ қилган ҳолда толиби илмларимизга яхши муносабатда бўлиб, уларни доимо руҳан ва маънан рағбатлантириб туришимиз лозим. Шундагина Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи васалламнинг васиятларига амал қилган бўламиз. Иншааллоҳ, бу амалларимиз эвазига охиратда юзимиз ёруғ бўлгай.

«Ҳадис ва ҳаёт» китоби асосида тайёрланди